

— Nem, nem! — kiáltottam én s ahogy ilyenkor már szokás, arról akartam meggyőzni, hogy majd meggyógyul és majd, akkor majd... De ő elnézett a fejem fölött s nem szólt semmit. A takaróját kezdte csupálni. Gyerekarcán öregeknek reménytelen tompa fáradtsága tükröződött. Kisimítottam homlokából a selymes haját s vártam, még mindig vártam. De ezúttal is hiába, mert ő különben is ekkor már távozóban volt.

Harcolni kell: ezt tudtam eddig is. De azóta még valanit tudok: győzni kell, a győzelem kötelességét érzem. Ez, ez valóban minden.

A MAGYAR BÉKESZERZŐDÉS GAZDASÁGI FELTÉTELEI

Irta: Gellért Endre

A magyar békeszerződés gazdasági feltételei a magyar közvélemény előtt sokkal kevésbé ismertek, mint a politikai feltételek, bár jelentőségük nem kisebb.

Ha a magyar békeszerződés gazdasági feltételeinek kérdését vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy azok megszövegezésénél lényegében két álláspont ütközött össze a párizsi békeértekezleten: A Szovjetunió és az angolszász hatalmak javaslatai.

A Szovjetunió álláspontja a legtömörebben Visinszkij szovjet külügyminiszterhelyettes a párizsi békeértekezleten, 1946 augusztus 15-én, a magyar jóvátétel kérdéséről tartott beszédének egy mondatával fejezhető ki:

»Helytelen volna olyan politikát folytatni a volt ellenséges államokkal szemben, mely nem számol azokkal a reális forrásokkal, melyek számlájára a követeléseket ki lehet elégíteni.«

A békeszerződés gazdasági feltételeinek megszövegezésénél a szovjet javaslatok mindenkor figyelembe vették a fegyverszüneti szerződésben kötött megállapodásokat és azokat a lehetőségeket, amelyekkel Magyarország gazdasági élete rendelkezik.

A magyar békeszerződés gazdasági feltételeinek legfontosabb pontjai világosan mutatják, hogy a Szovjetunió álláspontjának győzelme esetében a magyar gazdasági élet jelentős terhektől szabadult volna meg és olyan újjáépítési lehetőségekhez jutott volna, amelyekből az angolszász »szavazógépezet« elütötte.

A magyar békeszerződés 23. cikkelye értelmében Magyarország »a Szovjetunió, Csehszlovákia és Jugoszlávia katonai műveletek folytán és az említett államok területének Magyarország által való megszállása következtében okozott veszteségeket Magyarország a Szovjetunió, Csehszlovákia és Jugoszlávia megtéríti...«

E cikkely értelmében Magyarország csak kis hányadát téríti meg azoknak a károknak, amelyeket az említett államok és elsősorban a Szovjetunió területén okozott: Nyilvánvaló, hogy a Szovjetunió fizetendő 200 millió amerikai dollár jóvátétel csak egészen jelentéktelen töredéke a magyar megszálló csapatok által okozott károknak és ez az összeg több felelős magyar kormánytényező szerint is tökéletesen megokolt és teljesíthető.

A magyar kormánytényezők fentieket akkor is mondták amikor a magyar jóvátétel még eredeti formájában lett volna teljesítendő. Han-

goztatják azt is, hogy ezen összeg megfizetése erkölcsi kötelessége Magyarországnak. Azóta a szovjet több ízben tett engedményeket a jóvátétel fizetése terén és példáját követte Jugoszlávia és Csehszlovákia kormánya is.

A jóvátétel időtartamának hat évről nyolc évre való felemelése, majd a jóvátételi árú progresszív szállításának lehetővé tétele, a Románia területén lévő petrozsényi bányák értékének jóvátételbe való beszámítása nagymértékben hozzájárultak Magyarországi gazdasági talpraállításához és a magyar gazdasági élet stabilizációjához.

A Szovjetunióval teljesen ellentétes álláspontot foglaltak el a magyar békeszerződés gazdasági feltételeinek megszővegezésénél az angolszász hatalmak.

Azoknak a javaslatoknak az elfogadása, amelyeket az angolszász hatalmak terjesztettek be, elsősorban saját tőkések érdekében, jóval kedvezőtlenebbek Magyarországnak számára, mint a szovjet javaslatok és jónéhány százmillió dolláros megterhelést jelentenek Magyarországnak.

A békeszerződés 26. cikkelye értelmében »Magyarország, amennyiben ezt eddig nem tette meg, az Egyesült Nemzeteknek és állampolgáraiknak minden Magyarországon lévő törvényes jogát és érdekét az 1939-ik évi szeptember elsején fennállott állapotnak megfelelően vissza fogja állítani...«

»A magyar kormány kötelezi magát, hogy a Cikk hatálya alá eső összes javak mindennemű olyan tehertől mentesen adatnak vissza, amely esetleg a háború következményeként rájuk hárul...«

A »Magyar Nemzet« egyik 1946 októberi számában írta, hogy Magyarországra a 25 százalékos kártérítést javasoló szovjet javaslat elvetése és az angolszász javaslat elfogadása körülbelül 675—700 millió forint terhet ró.

A 75. majd végeredményben a 66. százalékos angolszász javaslat elfogadása ezideig még pontosan meg nem állapítható összegbe kerül majd a magyar dolgozóknak. Biztos azonban, hogy ez az összeg jóval nagyobb a Magyar Nemzet által közölt forintösszeznél és felülmúlja a 300 millió dolláros jóvátételi összeget.

Guszov szovjet megbízott a párizsi békeértekezleten, 1946 október 14-én elmondott beszédében felsorolta azokat az elhurcolt magyar értékeket, amelyek az angolszász megszállási övezetben tároltak. Megállapította, hogy ezek értéke meghaladja a 3 milliárd dollárt és kijelentette: »egyes küldöttségeknek azt a szándékát, hogy hajlandó együttműködni és segítséget nyújtani Magyarország gazdasági újjáépítésének ügyében, elsősorban a németek és Szálasiék által Magyarországról kivitt magyar javak visszaadásával lehet végrehajtani.«

Az angolszászok javaslatának elfogadása után az a helyzet állott elő, hogy Magyarország csak az 1945 január 20-a után elhurcolt magyar javakat kapja vissza.

Ismeretes azonban, hogy ezeknek a javaknak visszaadása is csak rendkívül vontatottan, nehézkesen folyik az egyes értékek visszaadása, ügylátszik politikai kártya az angolszász hatalmak kezében.

Ezzel szemben a szovjet zónában lévő magyar javak hazaszállítására kivétel nélkül sor került vagy a szállítás folyamatban van.

A Németországgal szemben fennálló, 1939 szeptember óta keletkezett magyar követelésekről való lemondás, a Szovjetunió álláspontjával ellentétben, angolszász javaslatra került a magyar békeszerződés feltételei közé.

Ezekről az igényekről való lemondás Magyarországnak közel 8 mil-

liárd békepengőjébe kerül. Le kell mondani ezenfelül Magyarországnak és ismét angolszász követelésre, arról, hogy a szörnyű pusztításokért kártérítést követeljen Németországtól. Ez az összeg nem kevesebb, mint 4500 millió békepengő, igen szerény számítás szerint.

Angolszász javaslatra került a magyar békeszerződés feltételei közé, hogy Magyarország köteles visszaadni az Egyesült Nemzetek Magyarországon lévő gördülőanyagát, anélkül, hogy visszakapná külföldön lévő saját anyagát.

A »Magyar Nemzet« írta 1946 októberében:

»Mint hogy a Szovjetunió javaslatával szemben, mely a szövetséges hatalmak területén lévő magyar javak és a szövetséges hatalmakkal szemben fennálló követelések felszabadítását kívánja kimondani, az angolszász és francia álláspont érvényesült — ezzel megfosztják Magyarországot azoktól a devizatartalékoktól, amelyekre nyersanyagszükségletének kielégítése céljából olyannyira szüksége van és nagyon megnehezíti a magyar újjáépítés céljaira oly fontos feltételeket....«

Befejezésül idézzük a legnagyobb amerikai magyar lap, a »Magyar Jövő« véleményét a magyar békeszerződés gazdasági feltételeiről. Ez a vélemény kétségtől Ameriká magyarsága véleményét fejezi ki és véleménye az amerikai demokraták nagy részének is.

A »Magyar Jövő« 1946 október 16-iki számának vezércikkében írja:

»...Az amerikai kormány a magyar nép barátjának igyekezett magát feltüntetni azáltal, hogy a Szovjetnek, Csehszlovákiának és Jugoszláviának járó jóvátételnek háromszázmillió dollárról 200 millió dollárra való leszállítását követelte. Hogy ez milyen kétszínűség és mily igazságtalan magatartás, az kiviláglik abból a tényből, hogy az Egyesült Nemzetek közül egyedül a Szovjetunió az, melyet jogosan megillet jóvátétel Magyarországtól....«

»A Magyar Jóvátételi Hivatal, a magyar külügyminisztérium fegyverszüneti osztályának és a magyar békememorandum nagyon óvatos becslései szerint az angol amerikai gazdasági követelések — eredeti formájukban — kereken 8 milliárd békepengő megterhelést jelentettek Magyarországnak számára, azaz a Szovjetunióknak fizetendő jóvátétel nyolcszorosát és az egész jóvátétel ötszörösét.«

Figyelemreméltó, hogy egyes magyar újságok mind a mai napig nem hívták fel a magyar közvélemény figyelmét a magyar békeszerződés gazdasági feltételeire és gondosan kerülték annak megállapítását, hogy a döntő gazdasági kérdésekben egyedül a Szovjetunió harcolt Magyarországnak érdekeiért.

